

III МІЖНАРОДНА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ: ТЕОРІЯ І
ПРАКТИКА**

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERNET CONFERENCE
**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2021

УДК: 633.12:631.52

СЕЛЕКЦІЯ ГРЕЧКИ ЗА ЕЛЕМЕНТАМИ СТРУКТУРИ УРОЖАЮ

Вільчинська Л.А., канд. с.-г. наук, доцент

Семчишин М.П., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

E-mail: vilchynska.l.a@gmail.com

Подільський державний аграрно-технічний університет

Селекція гречки потребує нових підходів до спрощення критеріїв добору особливо на її первинних етапах. Елементи структури урожаю культури є основними критеріями в доборі вихідного селекційного матеріалу через їх зручність в оцінюванні та виробничу значимість.

Співіснування елементів структури урожаю різне у новостворених сортів культурних рослин. У проса збільшення урожайності забезпечує збільшення кількості насіння, у гороху зростання крупності насіння за умови зменшення його кількості, у зернових шляхом збільшення кількості і крупності зернівок.

Це потребує перегляду пріоритетних напрямів у доборі культури та потребує глибокого наукового вивчення питання.

Проведення моніторингу і вивчення змін елементів структури урожаю різних сортів гречки залежно від часу створення є метою наших досліджень.

Дослідження проводилися у селекційній сівозміні Науково-дослідного інституту круп'яних культур ім. О. Алексеевої Подільського державного аграрно-технічного університету впродовж 2015-2021 рр. Закладання дослідів, оцінку матеріалу, аналіз рослин, урожаю та якості зерна проведено відповідно до загальноприйнятої методики Державного сортовипробування.

Вивчення місцевих сортів гречки, відібраних із колекції роду Гречкових свідчить про те, що маса 1000 зерен 21-26 г, натура зерна 550-645 г/л, вирівняність 58-76, плівчастість 20-24, вихід крупи 62-74, вміст білка в зерні 13-18, жиру 3,3-3,7%. Пізніше було підтримано курс на крупноплідність, що призвело до деякого подовження вегетаційного періоду у нових сортів і зміни окремих ознак і властивостей. Зокрема, збільшення маси 1000 зерен призвело до зростання вирівняності зерна і плівчатості.

Моніторинг сортів, районованих у 70-80-х роках ХХ століття свідчить про те, що відбулося збільшення маси 1000 зерен до 28-37,4 г, зміна натури зерна 505-690 г/л; плівчастості 21,7-25,3, виходу крупи 67-75, вмісту білка 12,9-14,6, жиру 2,5-3,5%. Методом створення сортів цієї групи оцінювання є мутагенез.

Сучасні сорти характеризуються зменшенням у порівнянні із сортами другої групи маси 1000 зерен до 32 г, натури зерна до 650-670 г/л, плівчастості до 22,7, виходу крупи 72-75, вмісту білка 12,5-15,0, жиру 2,8-3,6%.

Аналіз окремих елементів морфологічної структури насіння гречки у зв'язку із селекцією на урожайність, свідчить про необхідність корегування доборів, щодо використання елементів структури урожаю в селекції гречки.